

Dosarul nr.2ra-1688/21

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. : V. Ciprian)

Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎN C H E I E R E

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Beșetea Tatiana, reprezentată de
avocatul Vladimirov Natalia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Beșetea Tatiana
împotriva Mariei Beșetea, intervenienți accesorii notarii Șcerbacova Zinaida și Zara
Corina cu privire la declararea nulității testamentului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2021, prin care s-a
respins apelul declarat de Beșetea Tatiana și s-a menținut hotărârea Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru din 05 aprilie 2019,

c o n s t a t ă :

La 19 decembrie 2016, Beșetea Tatiana a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Mariei Beșetea, intervenienți accesorii notarii Șcerbacova Zinaida și Zara
Corina privind declararea nulității absolute a testamentului.

În motivarea a invocat că, soțul său Beshetia Anatolii a decedat la 20 iunie 2016.
După deces fiind depusă cerere de acceptare a succesiunii a apartamentului nr. XXX
din bd. Moscova nr.XXX, mun. Chișinău, notarul i-a comunicat că decedatul a testat
toată averea surorii sale Beșetea Maria.

Testamentul nr.2967/94330 a fost întocmit și autentificat la 31 iulie 2007 de
notarul Șcerbacova Zinaida la 08 martie 2007.

Beshetia Anatolii a fost internat în Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” cu
diagnosticul „XXX”.

XXX” și s-a aflat la tratament staționar în secția Neurologie și Neurorecuperare a
instituiției în luna martie a anului 2007.

După externare era parțial paralizat, nu vorbea, nu putea să se îngrijească de sine
stătător.

Astfel, apar dubii că testatorul s-a adresat personal și de sine stătător la notar.
Apar bănuieli că testamentul a fost întocmit într-un moment în care testatorul nu putea
să conștientizeze acțiunile sale, acționând fără discernământ, deoarece a fost grav
bolnav și administra medicamente cu efect determinant asupra capacității de a aprecia

lucrurile, actele și faptele sale.

Cu Beshetia Anatoliei s-a aflat în relație de căsătorie din 26 februarie 1971, până la decesul acestuia, mai mult de 45 de ani, au un copil comun, nepoți, au locuit mereu împreună, iar defunctul nu a vorbit niciodată despre faptul întocmirii testamentului, pe numele surorii sale, aflând despre testament după decesul acestuia.

Reclamanta consideră că nu există nici un indiciu că defunctul ar fi avut motive în mod sincer, absolut conștient și neinfluențat de nimeni să testeze toată averea Mariei Beșetea.

În momentul în care a solicitat autentificarea testamentului din 31 iulie 2007, nu era în exercițiul tuturor facultăților mintale care să-i asigure o voință exprimată valabil și cu discernământ.

Pentru validitatea testamentului nu este suficient ca testatorul să aibă capacitatea deplină de exercițiu, dar să fie responsabil și în fapt, adică să conștientizeze acțiunile sale, să le dirijeze, iar persoana care nu poate aprecia efectele juridice ale manifestării sale de voință din cauza dereglărilor psihice, alienației sau debilității mintale, stării vremelnice de inconștiență, hipnozei, beției alcoolice, folosirii de stupefiante etc. nu poate dispune prin testament.

Beșetea Tatiana susține că, testamentul din 31 iulie 2007, este lovit de nulitate absolută, deoarece defunctul a suferit mai multe internări în instituțiile medicale, starea sănătății lui s-a degradat, astfel că înainte de întocmirea testamentului defunctul nu mai avea discernământ.

Ca urmare, reclamanta a solicitat declararea nulității absolute a testamentului nr. 2967/94330 din 31 iulie 2007, autentificat de notarul privat Șcerbacova Zinaida prin care Beshetia Anatoliei a testat toată averea sa Mariei Beșetea.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 martie 2019, acțiunea înaintată de Beșetea Tatiana s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că, reclamanta nu a probat faptul că defunctul a întocmit testamentul fără a avea discernământ din motiv că era grav bolnav și administra medicamente ce l-au lipsit de discernământ la întocmirea testamentului.

Starea de sănătate a testatorului și administrarea medicamentelor nu sunt suficiente pentru a constata că la data întocmirii testamentului, Beshetia Anatoliei nu avut discernământ.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 17 aprilie 2019, avocatul Vladimirov Natalia, acționând în interesele Tatiane Beșetea a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea încheierii protocolare prin care instanța a dispus degrevarea reclamantei de dreptul de a cere expertiza repetată psihiatrică post-mortem, cu remiterea cauzei pentru efectuarea expertizei, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 aprilie 2019, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2021 s-a respins apelul declarat de avocatul Vladimirov Natalia în interesele Tatiane Beșetea și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 aprilie 2019.

Examinând cauza instanța de apel a dispus efectuarea expertizei post-mortem în privința testatorului Beshetia Anatoliei.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 202035A0300 din 09 februarie 2021, efectuat de Centrul de Medicină Legală, s-a concluzionat că: „luând în

considerație că, Beshetia Anatolii Pavel, care în perioada 08.03.2007-30.03.2007, s-a aflat la tratament staționar în secțiile Neurologie și Neurorecuperare cu diagnosticul „XXX. Infarct cerebral în emisfera dreaptă cu plegie în mâna stânga și pareză profundă în piciorul stâng. CPI. XXX. ICC II. NYHA. HTA gr. II risc foarte înalt”, externat cu ameliorare, iar ulterior, pînă în anul 2008, nu au fost prezentate acte medicale despre evoluția maladiilor somatice și neurologice, inclusiv la 31 iulie 2007, comisia de experți este în imposibilitate de a se pronunța dacă defunctul în perioada respectivă avea o stare de conștiință clară care să-l facă capabil să aprecieze critic conținutul și consecințele faptelor sale. Fișele medicale de ambulator (3 fișe) conțin date despre starea sănătății a lui Beshetia Anatolii Pavel doar în perioada 2008-2016, și nu au relevanță asupra perioadei când a fost semnat actul notarial în litigiu.

Din lipsă de acte medicale din perioada martie 2007 pînă în anul 2008, comisia de experți este în imposibilitate să evalueze aptitudinea lui Beshetia Anatolii de a conștientiza, de a dirija, de a aprecia efectele juridice ale acțiunilor sale, precum și capacitatea psihică de a testa la data de 31 iulie 2007.

Instanța de apel a conchis că în astfel de situații este punctul de vedere exprimat de un specialist, respectiv un medic, expert, însă așa cum rezultă din raportului de expertiză judiciară nr. 202035A0300 din 09.02.2021, comisia de experți este în imposibilitate de a se pronunța dacă defunctul în perioada respectivă avea o stare de conștiință clară care să-l facă capabil să aprecieze critic conținutul și consecințele faptelor sale.

Astfel, instanța a reținut că, testatorul la momentul semnării testamentului avea discernământ și capacitatea de a aprecia conținutul și consecințele faptelor sale, respectiv conștientiza acțiunile sale și își dădea seama de urmările lor, pe care le-a dorit în cunoștință de cauză, or nu a fost demonstrat contrariul.

La 17 septembrie 2021, Beșetea Tatiana, reprezentată de avocatul Vladimirov Natalia a declarat recurs solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2021 și a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 05 aprilie 2019 și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Ca temei de drept, recurentul a invocat prevederile art.432 alin. (2) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat că, soluția instanțelor ierarhic inferioare este neîntemeiată. Din certificatele medicale prezentate la materialele dosarului se poate confirma faptul că din cauza problemelor de sănătate care le avea testatorul nu putea să se adreseze la notar de sinestătător.

Recurenta consideră că întocmirea testamentului a avut loc într-un moment în care testatorul nu putea să conștientizeze acțiunile sale, acționând fără discernământ.

Beshetia Anatolii era grav bolnav, în perioada respectivă i se administrau permanent medicamente, iar acest fapt a avut un efect determinant asupra capacității defunctului de a percepe și de aprecia lucrurile și faptele sale.

Recurenta consideră că instanțele investite cu judecarea cauzei examinând cauza urmau să aplice prevederile art. 216, 217, 225, 1469, 1474 din Codul civil (în redacția de pînă la 01 martie 2019).

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei 08 iunie 2021.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni

de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Recurentul a indicat că, decizia motivată a recepționat-o prin poșta electronică la 13 august 2021, respectiv cererea de recurs depusă la 17 septembrie 2021, se încadrează în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 07 octombrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a comunicat recursul intimaților, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, corespondența fiind recepționată la 11 octombrie 2021 potrivit avizelor de recepție de la fila dosarului 94-95 Vol. II.

Până la data examinării recursului intimatul referință nu a depus.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încalcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului

Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Beșetea Tatiana, reprezentată de avocatul Vladimirov Natalia, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Beșetea Tatiana, reprezentată de avocatul Vladimirov Natalia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari